

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 28 april 1933 kl. 4 e. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner
angående hävdande av nationaliteternas i alla världs-
delar självbestämningsrätt m. m.*

Konstitutionsutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft de inom första kammaren väckta motionerna nr 204 och 208 av herr *Lindhagen*.

I motionen I: 204 hemställes, »att riksdagen ville hos regeringen begära initiativ till överenskommelser med folkförbundets medlemmar och andra främmande makter eller vissa av dem, exempelvis balterna, att i ras- och nationalitetsfrågan hävda nationaliteternas i alla världsdelar självbestämningsrätt».

I motionen I: 208 hemställes, »att riksdagen ville hos regeringen begära initiativ till överenskommelser med folkförbundets medlemmar och andra främmande makter eller vissa av dem, exempelvis balterna, om samverkan för en rättvis lösning av jordens befolkningsfråga».

Beträffande motiveringen för de i motionerna framställda förslagen får utskottet hänvisa till vederbörande motioner.

Motionen I: 204. Det i motionen berörda spörsmålet har vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens prövning. Särskilt vill utskottet erinra om, att 1921 års riksdag i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställt, att Kungl. Maj:t måtte taga initiativ till att grundsatsen om nationaliteternas rätt bleve upptagen i Nationernas förbunds akt. Med anledning härav inhämtade Kungl. Maj:t yttrande från kommittén för frågor rörande Nationernas förbund, vilken framhöll, att den icke vore i tillfälle att då för Kungl. Maj:t framlägga något förslag i ärendet att underställas Nationernas förbund, samt att den därför icke ansåg sig kunna tillstyrka, att Kungl. Maj:t vidtog någon åtgärd i det i riksdagens skrivelse angivna syftet. Kungl. Maj:t beslöt härefter, att riksdagens skrivelse icke för det dåvarande skulle till någon åtgärd föranleda. Sedermera har motionären vid flera riksdagar framställt förslag, som i huvudsak haft samma syftemål som nu förevarande motion. Samtliga dessa motioner hava avstyrkts av vederbörande utskott och avslagits av riksdagen.

Principen om nationaliteternas självbestämningsrätt bör på sätt som hittills hävdas från svensk sida. Utskottet är också övertygat, att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer utvecklingen på förevarande område, ehuru något regeringsinitiativ i varje fall under nu rådande utrikespolitiska förhållanden icke synes möjligt. Utskottet avstyrker alltså motionen.

Motionen I: 208. Under förarbetena till utformningen av Nationernas förbunds akt framställdes från japanskt håll förslag om införandet av en särskild bestämmelse i förbundsakten om att så snart som möjligt alla främmande nationaliteter bleve föremål för lika och rättfärdig behandling från förbundsmedlemmarnas sida och att ingen skillnad vare sig i juridiskt eller faktiskt hänseende finge göras på grund av ras eller nationalitet. Förslaget blev emellertid avvisat.

Den i förevarande motion väckta, härmed sammanhängande frågan är av den ömtåliga beskaffenhet, att ett svenskt initiativ under nuvarande förhållanden icke kan väntas medföra en positiv lösning men väl framkalla allvarliga meningsmotsättningar av det slag, att de kunna ogynnsamt påverka behandlingen av de politiska och ekonomiska frågor av avgörande betydelse för den civiliserade världens framtid, som för närvarande stå på den internationella dagordningen. Motionen synes alltså icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att

1) motionen I: 204 och

2) motionen I: 208

icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 28 april 1933.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: Herrar *Hallén*, greve *Spens*, *Hellberg*, *Sandegård*, *Larsén*, *Björkman*, *Källman*, *Mellén*, *Per Andersson*, *P. Sandström*, *Nils Andersson**, *Borg**, *Andersson* i Igelboda, *Gustafson* i Kasenberg, *Olsson* i Mora*, *Vougt*, *Lundqvist* i Rotebro, *Eriksson* i Toftered, *Johnsson* i Norrahammar och *Hillgård*.

* Ej närvarande vid justeringen.